

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG5130012

ชื่อโครงการ : โครงการการศึกษาทบทวนการวิจัยและพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย

ชื่อนักวิจัย : สุจิตรา วาสนาดำรงดี¹, ปิยสุทธิ์ เอี่ยมอิทธิพล²

Email address: sujitra20@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ : มกราคม 2551 – สิงหาคม 2551

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากรอบวิจัยด้านการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมสำหรับประเทศไทยจากการศึกษาทบทวนการพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายทั้งในต่างประเทศและในประเทศ โดยได้มีการทบทวนเอกสารและรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์นักวิจัยและจัดประชุม Focus Group เพื่อระดมความคิดเห็นจากนักวิจัยและหน่วยงาน/องค์กรผู้ใช้ประโยชน์

การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมเป็นหัวข้อสำคัญของเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมซึ่งมุ่งเน้นวิธีที่จะแก้ต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ นั่นคือ ความล้มเหลวของระบบตลาดและลักษณะที่เรียกว่าผลกระทบภายนอก (externalities) เกิดขึ้นเมื่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจมิได้ถูกคิดรวมอยู่ในต้นทุนการผลิตและการบริโภค หากไม่มีการคิดรวมต้นทุนสิ่งแวดล้อมอันเป็นผลกระทบภายนอกแล้ว ระบบตลาดไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นวิจัยในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การปรับปรุงวิธีการประเมินให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นและการพัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมและการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมถือเป็นสาขาวิชาที่ใหม่สำหรับประเทศไทย จำนวนผลงานวิจัยและการใช้ประโยชน์จริงยังมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ในระยะหลัง ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของเครื่องมือนี้และให้ความสนใจกับการวิเคราะห์มูลค่าทางเศรษฐกิจของทรัพยากรธรรมชาติและผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินโครงการหรือนโยบายต่างๆ

เป้าหมายของงานวิจัยด้านการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยในอนาคต ควรมุ่งเน้นสามประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยในการตัดสินใจการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 2) การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยกำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์จูงใจให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภค และ 3) การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความเป็นธรรมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและการคิดค่าชดเชยและค่าเยียวยาความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม โจทย์วิจัยที่สามารถเริ่มได้ก่อน คือ การประเมินมูลค่าทรัพยากรป่าและระบบนิเวศที่เชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่องการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ (Payments for Environmental Services: PES) เนื่องจากเกี่ยวข้องกับประเด็นสิ่งแวดล้อมโลกและประเด็นเจรจาเพื่อลดภาวะโลกร้อนและแบ่งปันผลประโยชน์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

คำหลัก: การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อม, การวิเคราะห์ต้นทุน-ประโยชน์ทางสังคม, ความเต็มใจที่จะจ่าย, มูลค่ารวมทางเศรษฐศาสตร์ของสิ่งแวดล้อม

¹ ศูนย์ความเป็นเลิศแห่งชาติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและของเสียอันตราย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

Project Code: RDG5130012

Project Title: A Review Project on the Research and Development of Economic Tools for Environmental Valuation and Their Policy Implications

Investigators: Sujitra Vassanadumrongdee³, Piyasut Amittipol⁴

Email address: sujitra20@gmail.com

Project Duration: January 2008 – August 2008

This study aims to develop a set of research questions regarding environmental valuation in Thailand by reviewing the state-of-the art of environmental valuation studies and their contribution to the policy-making in Thailand and other countries. The study conducted a documentary research, compiled relevant research studies, interviewed several researchers and organized a focus group meeting to brainstorm on this issue.

Assessing the economic value of the environment is a major topic within the field of environmental economics. It aims to find solutions to correct externalities and market failure viewed as a major cause of environmental problems. A negative externality occurs when environmental impacts from economic activities are not included in the private production and consumption costs. Without internalizing such external costs, market does not allocate scarce resources efficiently. The state-of-the-art research activities focus on methodological improvement in order to increase the credibility of valuation methods and on policy-oriented database development. In Thailand, environmental economics (environmental valuation in particular) is a relatively new field where the number of valuation studies and policy use are few. However, in recent years, government agencies have acknowledged the importance of this instrument and began to pay attention to economic values of natural resources and environmental costs of projects or policies.

Research goals on environmental valuation in Thailand should focus on three aspects: 1) enabling decision-making on the most efficient use of limited resources 2) supporting the economic incentive instruments/measures aimed to change production and consumption behavior and 3) enhancing equity in using natural resources and support environmental liability and compensation. The research question should begin with the valuation of forest and ecosystem in relation to the concept of Payments for Environmental Services (PES) as it can address both environmental concerns and negotiations at national and global regimes especially on the climate mitigation and adaptation and biodiversity access and benefit-sharing policies.

Keywords: Environmental Valuation, Cost-Benefit Analysis, Willingness-to-Pay, Total Economic Value

³ National Center of Excellence for Environmental and Hazardous Waste Management, Chulalongkorn University

⁴ Faculty of Economics, Chulalongkorn University